

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Rozpočty vyšších územných celkov, miest a obcí sú súčasťou rozpočtu verejnej správy a rovnako výsledky hospodárenia regionálnej a komunálnej samosprávy sú súčasťou výsledkov rozpočtového hospodárenia Slovenskej republiky. Rozpočet samosprávneho kraja je základným nástrojom finančného hospodárenia, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií v príslušnom rozpočtovom roku a výhľadovo aj na obdobie ďalších dvoch rokov. Rozpočet samosprávneho kraja sa zostavuje aj ako programový, čím sa zvyšuje jeho informačná hodnota.

Návrh Rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2016-2018 je zostavený v súlade s platnými, vládou a parlamentom schválenými legislatívnymi predpismi. Cieľom predloženého návrhu rozpočtu je zabezpečiť plynulé financovanie úloh vo všetkých oblastiach stanovených zákonom č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov a naďalej pokračovať v konsolidácii verejných financií v zmysle pravidiel rozpočtovej zodpovednosti.

II. Osobitná časť

Faktory ovplyvňujúce rozpočet príjmov:

Pre rozpočtový rok 2016 vychádza Trenčiansky samosprávny kraj pri plánovaní výnosu dane z príjmov fyzických osôb z pripravovanej legislatívy Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktorá mení výšku prerozdelenia výnosu dane pre samosprávne kraje z 29,2% na 30,0% a zo septembrovej prognózy poradného orgánu Ministerstva financií Slovenskej republiky - Výboru pre daňové prognózy. Ide o prognózu na hotovostnej báze, hodnotenú ako realistickú, podľa ktorej by mal podiel z celkovo odhadovaného výberu výnosu dane z príjmov fyzických osôb určený pre Trenčiansky samosprávny kraj dosiahnuť pri 30% - nej výške prerozdelenia objem finančných prostriedkov vo výške 73 673 000 Eur. Z princípu opatrnosti však Trenčiansky samosprávny kraj uplatnil alternatívu rozpočtovania nižšieho objemu výnosu dane z príjmov fyzických osôb, a to vo výške 73 080 619 Eur.

V oblasti nedaňových príjmov je vo väčšom objeme ako po minulé roky rozpočtovaný príjem 309 770 Eur za prenájom nebytových priestorov. Ten okrem príjmu za prenájom priestorov v administratívnej budove TSK zahŕňa aj príjem za prenájom ostaného prebytočného nehnuteľného majetku TSK, vyňatého zo správy OvZP.

V príjmovej časti rozpočtu je premietnutý ďalej predpokladaný vývoj v plnení príjmov z činností rozpočtových organizácií na úseku sociálneho zabezpečenia, priamo úmerne závislý od rastu ekonomicky oprávnených nákladov. Rozpočtovaný objem 7 353 626 Eur je súhrnom predpokladaných príjmov od prijímateľov sociálnych služieb za poskytované sociálne služby v závislosti ich od druhu a formy, a to vo výške od 35% do 42% priemerných ekonomicky oprávnených nákladov určených v súlade s § 72 ods. 2 a ods. 5 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení platných predpisov, čo v porovnaní s rozpočtom na rok 2015 predstavuje zvýšenie o 123 658 Eur.

Súčasťou rozpočtu príjmov TSK je aj plánovaný objem finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu 42 740 292 Eur, určený na úhradu nákladov spojených s preneseným výkonom štátnej správy na úseku vzdelávania, ktorý je každoročne nižší oproti návrhu rozpočtu predchádzajúceho roka v dôsledku poklesu počtu žiakov v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK. Pre rozpočtový rok 2016 je však tento pokles nahradený miernym nárastom, a to v dôsledku vládou schváleného zvýšenia tarifných plátov zamestnancov v štátnej a verejnej správe o 4% a v dôsledku uspokojenia nárastu požiadaviek

na rozpočtové krytie kreditových príplatkov pedagogických zamestnancov. Pokles počtu žiakov v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK však pokračuje. Podľa stavu k 15.9.2015 bol tento 18 649, čo je o 885 žiakov menej ako v školskom roku 2014/2015. Pokles žiakov pod hranicu 20 000 sa tak znova prehĺbil, čo má vplyv aj na výšku dotácie z MŠVVaŠ SR, ktorú každoročne obdrží Trenčiansky samosprávny kraj na zabezpečenie miestnej štátnej správy v regionálnom školstve – na činnosť VÚC pôsobiacich ako školské úrady. Kým v minulom období boli zo štátneho rozpočtu financované tri pracovné miesta, v rozpočtovom roku 2016 rovnako ako v roku 2015 z dôvodu poklesu počtu žiakov pod hranicu 20 000, budú financované len dve pracovné miesta.

Návrh Rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2016-2018 obsahuje opäť, tak ako v predchádzajúcom roku maximálne možné zrealizovanie rozpočtovaného objemu na ekonomickej položke 230 Príjem z predaja kapitálových aktív. Trenčiansky samosprávny kraj vzhľadom na optimalizáciu siete škôl a školských zariadení vplyvom demografického vývoja disponuje prebytočným nehnuteľným majetkom, odpredaj ktorého je plánovaný v objeme 600 000 Eur, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2015, kde je dosiahnuté plnenie k 31.10.2015 vo výške takmer 80%, nárast o 295 000 Eur.

Plnenie príjmov Trenčianskeho samosprávneho kraja by mal v roku 2016 pozitívne ovplyvniť proces implementácie investičných projektov čerpaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie a zo štátneho rozpočtu. Tieto sú zapracované v príjmovej časti kapitálového rozpočtu v celkovom objeme 17 589 227 Eur. Pomerne vysoký objem rozpočtovaných transferov v rámci verejnej správy – zo štátneho rozpočtu v roku 2016 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím je prirodzeným obrazom naštartovania nového programového obdobia 2014-2020, v rámci ktorého Trenčiansky samosprávny kraj v predchádzajúcom roku sústredil všetko úsilie na prípravu a spracovanie podkladov k výzvam na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku a v roku 2016 plánuje vo väzbe na vyhlásenie výziev rozbehnúť proces samotnej implementácie investičných projektov, a to v rámci takých strategických programov ako sú Operačný program Kvalita Životného prostredia, Integrovaný regionálny operačný program a Operačný program Cezhraničná spolupráca SR – ČR.

Vzhľadom na v poslednom období zaznamenaný rast celkového výkonu ekonomiky a zamestnanosti Slovenskej republiky vedúci k zvýšeniu daňových príjmov, a tým aj k zvýšeniu rozhodujúceho príjmu, ktorým je pre samosprávny kraj výnos dane z príjmov fyzických osôb, vytvárajúci väčší priestor pre financovanie investičných akcií a spolufinancovanie projektov zo štrukturálnych fondov EÚ z vlastných zdrojov, pristúpil Trenčiansky samosprávny kraj k rozhodnutiu ustúpiť v rozpočtovom roku 2016 od prijatia nového bankového úveru, a to aj vzhľadom na výšku úverovej zaťaženia, ktorá je stále pomerne vysoká a k 1.1.2016 bude predstavovať sumu 50 854 981,39 Eur.

Faktory ovplyvňujúce rozpočet výdavkov:

Kvantifikácia návrhu rozpočtu výdavkov TSK na roky 2016-2018 zohľadňuje zdrojové možnosti v oblasti príjmov a obsahuje v roku 2016 vyšší objem rozpočtovaných výdavkov v porovnaní s predchádzajúcim rokom celkom o 26 367 553 Eur, z toho objem bežných výdavkov je vyšší o 3 127 542 Eur a objem kapitálových výdavkov je vyšší o 23 240 011 Eur.

Rozpočtovaný objem bežných výdavkov na *prevádzku Úradu TSK* 9 588 779 Eur predstavuje v porovnaní s rokom 2015 zvýšenie výdavkov o 263 620 Eur, čo v percentuálnom vyjadrení znamená nárast o 2,8%. Hlavnými skutočnosťami podieľajúcimi sa na tomto náraste sú:

- zvýšenie tarifných platov zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme o 4% v zmysle platnej legislatívy, ktoré si vyžiadalo rozpočtové krytie v objeme takmer 150 tis. Eur,
- vyňatie určeného prebytočného majetku TSK zo správy OvZP, čo zaťažilo rozpočet bežných výdavkov o približne 380 tis. Eur,
- rozpočtovanie objemu takmer 127 tis. Eur, ktorý predstavuje mesačné splátky dlhu TSK vedeného voči Úradu pre verejné obstarávanie v celkovom objeme 496 414,33 Eur ako pokuta za chyby vo verejnom obstarávaní pri výstavbe administratívnej budovy TSK v roku 2006,
- zabezpečenie rozpočtového krytia vo výške takmer 116 tis. Eur, ktoré predstavuje splátku riadiacim orgánom pre ROP vyrubenej korekcie vo výške 25% z ceny celého predmetu obstarávania za chyby vo verejnom obstarávaní pri implementácii investičného projektu „Rekonštrukcia objektu kasárni Trenčianskeho hradu“.

Odhliadnúc od sumarizácie objemu posledných troch uvádzaných skutočností možno konštatovať, že nastolený trend v šetrení verejných prostriedkov na prevádzku Úradu TSK pokračuje. Jeho objem by v porovnaní s rokom 2015 predstavoval výšku takmer 360 tis. Eur. Pozitívny vplyv na udržiavaní tohto trendu má aj elektronickou formou vykonávaný proces verejného obstarávania tovarov, prác a služieb. Zásluhou virtuálnej aukčnej siene PROebiz ušetril Trenčiansky samosprávny kraj a organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti za obdobie od 1.1.-30.9.2015 takmer 526 tis. Eur a zásluhou elektronického kontraktačného systému takmer 1 176 tis. Eur.

Na úseku *cestnej dopravy* je pre SC TSK rozpočtovaný bežný transfer v objeme 10 020 000 Eur, ktorého súčasťou je už tradične účelovo určená čiastka na opravu ciest II. a III. triedy dodávateľským spôsobom. Pre rok 2016 je plánovaná vo výške 3 560 000 Eur t.j. o 560 000 Eur viac ako v rozpočtovom roku 2015.

Príspevok v podobe bežného transferu pre *kultúrne zariadenia* Trenčianskeho samosprávneho kraja rozpočtovaný na rok 2016 v celkovom objeme 3 481 938 Eur je tiež v porovnaní s predchádzajúcim rokom vyšší, a to o 105 880 Eur z titulu vládou schváleného zvýšenia tarifných platov zamestnancov v štátnej a verejnej správe o 4%, účinného od 1.1.2016.

Vyšší je aj rozpočtovaný objem vlastných zdrojov na financovanie originálnych kompetencií na *úseku vzhľadávania* o 609 066 Eur t.j. celkom 3 723 212 Eur, a to z titulu už spomínaného vládou schváleného zvýšenia tarifných platov a z titulu rozpočtovania vyššieho objemu prostriedkov v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK na ekonomickej položke 635, určenej na financovanie rutínnej a štandardnej údržby.

Pre zabezpečenie poskytovania jednotlivých druhov *sociálnych služieb* prostredníctvom organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK je v návrhu rozpočtu na rok 2016 vyčlenený objem prostriedkov vo výške 18 388 492 Eur, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje zvýšenie bežných výdavkov o 370 868 Eur a v percentuálnom vyjadrení nárast o 2,06 %. Aj tento je spôsobený zabezpečením rozpočtového krytia vládou schváleného zvýšenia tarifných platov zamestnancov o 4%. Okrem uvedenej skutočnosti dochádza v rozpočtovom roku 2016 vo všetkých zariadeniach poskytujúcich sociálne služby aj k nárastu miezd odborných zamestnancov, a to v objeme 15 Eur na jedného odborného zamestnanca. Uvedené rozhodnutie Trenčianskeho samosprávneho kraja nebude znamenať medziročné zvýšenie rozpočtu bežných výdavkov na úseku poskytovania sociálnych služieb, nakoľko finančné prostriedky na tento účel budú získané zrušením zariadenia CSS – Javorník, Papradno k 31.12.2015.

Kapitálové výdavky predpokladá Trenčiansky samosprávny kraj čerpať v roku 2016 vo výške 32 687 611 Eur. Táto skutočnosť je predovšetkým odzrkadlením naštartovania nového programového obdobia 2014-2020.

Návrh rozpočtu TSK na roky 2016-2018 neobsahuje použitie vlastných zdrojov organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK na obstaranie hmotného a nehmotného majetku. Tie budú zapracované do rozpočtu TSK v priebehu roka 2016 na základe organizáciami dosiahnutých výsledkov hospodárenia za rok 2015.

Návrh rozpočtu TSK na roky 2016 – 2018 je zostavený ako vyrovnaný. Bežný rozpočet roku 2016 je prebytkový, kapitálový rozpočet je schodkový. Finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie sú tiež schodkové. Schodok kapitálového rozpočtu a finančných operácií je vykrytý prebytkom bežného rozpočtu. Rozpočet TSK na rok 2016 je záväzný, príjmy a výdavky rozpočtov na roky 2017 a 2018 nie sú záväzné.

Súčasťou predkladaného Návrhu Rozpočtu TSK na roky 2016-2018 je aj Programový rozpočet TSK na roky 2016-2018, ktorý je odrazom výdavkovej časti rozpočtu. Je zostavený v programovej štruktúre, obsahuje 12 programov členených na podprogramy a prvky, ktoré zohľadňujú zámery a ciele TSK. Povinnosť zostavovania programového rozpočtu pre vyššie územné celky vyplýva zo Zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V súlade s ustanovením § 19e ods. 1 písm. c) zákona NR SR č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov bol Návrh Rozpočtu TSK na roky 2016-2018 predložený útvaru hlavného kontrolóra za účelom vypracovania odborného stanoviska k návrhu rozpočtu pred jeho prerokovaním v zastupiteľstve samosprávneho kraja. Zároveň v súlade s ustanovením § 9 ods. 3 citovaného zákona bol v stanovenej lehote 15 dní pred prerokovaním v zastupiteľstve samosprávneho kraja verejne prístupný, a to vyvesením na úradnej tabuli ako aj zverejnením na internetovej stránke TSK. Návrh Rozpočtu TSK na roky 2016-2018 bol zároveň prerokovaný vo všetkých komisiách zriadených pri zastupiteľstve samosprávneho kraja.